

șiei, fiică a risului: surisul. Surisul este cel care însoțește și umorul trist al comediiilor gogoliene, și tot surisul, simptom de seninătate sufletească, îți însoțește sentimentul de duioșie pentru soarta unui erou tragic.

Agelastul poate să ridă. El nu va ști, însă, niciodată să suridă. Zoil va ști citeodată să ridă, ba chiar să rinjească de o scirbavnică bucurie că a descoperit cutare punct negru în cutare operă literară. Aristarc va deosebi și el grăuntele care întunecă strălucirea nestematei: o va face însă cu surisul luminos al celui care știe să aleagă din mînereu aurul și să se bucure de prețul lui.

Tovarăși autori de comedii! Dați-ne pieșe care să ne facă să ridem. Istați hohote cumplite de ris, care să nimicească ticăloșia și prostia și să o izgonească din cetatea noastră. Dar dați-ne asemenea comedii, care, pe lângă hohotul momentan, să ne prilejuiască și surisul plin de înțelegere pentru greșeala omului de bună credință, surisul de bucurie al celui care din amănunte semnificative s-a ridicat la generalizarea și sezisarea unui tip, surisul luminos al minții deschise, receptive și avide de idei și tilcuri. Stirniți surisul care, numai el, poate nimici pe agelaștii intoleranți, tipicari, dogmatici — ciufuți. Faceți așa ca, la stingerea focurilor rampelor, întreg lăcașul teatrului să rămână încă „strălucitor de albeața de crin a zeițelor”, strălucitor de voloasa incandescență a marii arte!

Radu ALBALA

Mugurii teatrului

Asemenea unui album viu, ale cărui file reprezintă, fiecare, cite o regiune a țării cu specificul de port, de grai, de datini — mi s-a părut săptămîna în care s-a desfășurat, la București, pe scena Teatrului din Lipsani, finala concursului echipelor de artiști amatori de la sate.

O uluitoare și nesfîrșită bogăție de cîntece și joc, de imaginație populară concretizată în artă autentică, de strădanie nemărturisită și de modestie, de voie bună și de vjguroasă încredere în viață s-a desfășurat în cursul acestor zile de concurs, în fața juriului, ca și a unui public extrem de sensibil la tot ceea ce constituie măiestrie artistică.

Că am văzut din nou parada straiului de sărbătoare a satului românesc, înflorit cu artistice țesături, desfășurîndu-și gama: de la sobrietatea portului mîntenesc dominat de alb și negru pînă la găteala multicoloră și bogată a costumelor din regiunea Timișoara — trecînd prin eleganța învălurilor în subțiri marame, specifică costumelor oltenești — iată un fapt la care n-aș zăbovi, scriînd aceste însemnări. Tot așa cum

aș trece — nu fără a o pomeni, însă — și peste varietatea de cîntece și cîntăreți. de instrumente și instrumentiști ce au defilat la concurs.

M-aș opri îndeosebi asupra unei forme noi de artă apărută în viața satelor noastre. O formă de artă directă, plină de dinamism, acționînd asupra oamenilor, asupra moravurilor și năravurilor, asupra mentalității lor. Și această nouă formă este, fără îndoială, brigada artistică de agitație.

Brigada artistică de agitație este un mugure de teatru, un frate mic al lui. Regizorul brigăzii este, de cele mai multe ori, și autor de texte, și culegător de melodii, și un pic de coregraf, deși se numește, simplu, instructor. Bineînțeles, pentru că avem de-a face cu amatori, instructorul este și el amator, treabă destul de deosebită și de fără legătură cu munca sa obișnuită. Bunăoară, Ion Smaranda, instructorul brigăzii artistice de agitație din Dragodănești — brigadă distinsă cu premiul întâi la concurs — este, în munca lui de fiecare zi, miner. Dragostea lui pentru folclorul al cărui neobosit culegător este, s-a făcut simțită din plin în programul brigăzii instruită de el.

Membrii brigăzii fac... din toate cite puțin: și actorie, și dans, și muzică. Cu talent și cu vervă, ei aduc în fața spectatorilor imaginea, proiectată prin umorul creatorului de texte, a aspectelor pozitive și negative din viața satului.

Important însă mai e un lucru, pentru ca o brigadă de agitație să fie pe drept cuvînt și artistică. E nevoie mai ales de talent și pricepere. Bunăoară, brigada din Dragodănești a venit la concurs cu un program conceput destul de original, intitulat *Nuntă ciobănească*. Nunta aceasta dintre un cioban și o ciobăniță se desfășoară după toate datinile: cu urări, cu pețitori, cu poftiri și cinstiri după obicei, respectînd gradul de rudenie, cu închinăciuni și cu cîntece anumite pentru momentele mai importante ale ceremoniei.

Poate că, la Dragodănești, tot așa se pregăteau nuntirile și cu zeci de ani înainte. Unde se îmbină aici datinile vechi cu cele noi? Unde se simte rolul brigăzii artistice de agitație?

Soluția găsită e, fără îndoială, artistică. Poftirile la nuntă trebuie să pice și ele în sarcina cuiva. Și aceste poftiri le face un fel de Cănuță-om-sucit, un fel de Păcală. El înșiră numele celor ce ar putea fi chemați ca oaspeți — iar unii dintre aceștia sînt pe placul său, pentru că fac cîntecele acestei nunți. De alții, însă, Păcală se cam îndoiește că ar fi nimerit să-i poștească la nuntă și se pare că are temeiuri serioase în acest sens. Bunăoară — își spune Păcală — se cam zice despre doctor că ia de la pacienți găini, poate ca să-î

trateze... Dacă l-ar pofti la nuntă pe doctor, nu vor rămâne mesenii fără mincare? Ce te faci dacă acestuia îi vine în minte să „trateze” după obicei și găinile ce se vor servi la nuntă? Și, rind pe rind, oaspeții pomeniți de Păcală se fac, prin cugetările acestuia, cunoscuți spectatorilor cu deprinderile lor bune sau rele.

Nu toate programele prezentate de brigăzile artistice de agitație sînt la același nivel artistic (desigur, și sprijinul acordat acestei brigăzi de Alexe Marcovici, actor din Ploești, a contribuit la succesul ei). Și e păcat că sărăcia mijloacelor artistice dă programul unora dintre brigăzi, folosirea șabloanelor în zugrăvirea aspectelor pozitive ale vieții satului — în contrast cu verva și umorul cu care sînt tratate aspectele negative — ca și abaterea pe alocuri de la linia folclorică a programelor sub influența estradei — ce nu-și găsește aici locul potrivit — scad din valoarea acestor manifestări atît de prețuite altminteri.

Cu cît vor fi mai mulți slujitori ai artei care, asemenea actorului din Ploești, vor dăruia din priceperea lor cîte puțin și acestui frate mai mic al teatrului — care e brigada artistică de agitație — va crește odată cu valoarea artistică eficacitatea programelor prezentate de aceste formații. Căci e important să spunem că acest gen de gazetă vie a prins foarte mult și își dovedește utilitatea. Intr-adevăr, la concurs s-au prezentat 1680 de brigăzi din întreaga țară. Sînt 1680 de colective modeste, cu instructori și actori ale căror nume nu spun poate nimic celor ce nu trăiesc între hotarele satului, dar care prin curajul și vioiciunea lor, aduc un prețios aport la strădania întregii noastre arte de a cultiva noul în conștiința oamenilor.

Ancuța MAICAN

Marele preot

Cine ar avea cinismul sau răutatea să curme, printr-o vorbă legănată sau printr-o ripostă sceptică, bucuria unui director de teatru, bunăoară, fericit de a constata propășirea și bunele realizări ale instituției pe care o conduce! Exprimată cu măsură, în accente sincere și în cuvinte simple, bucuria aceasta n-ar putea fi decît molipsitoare. Totuși, oricît de îndreptățit prin realizări de seamă, sentimentul se alterează cînd e proclamat în sunete ascuțite de trombă și în răpăit ritual de tobe, și dă naștere unor efecte și reacții inverse.

Cel puțin așa s-ar întîmpla celui care ar citi, într-un singur articol, fraze ca acestea, repetate la nesfîrșit:

„Prezentarea premierelor în actuala stagiune teatrală a prilejuit teatrului o seamă de succese...

„Astfel, prima premieră... a constituit un remarcabil succes al colectivului teatrului nostru...

„A doua premieră... a constituit cea mai de seamă realizare a teatrului în actuala stagiune...

„Spectatorii au urmărit cu satisfacție creațiile deosebit de valoroase ale actorilor...

„De mare valoare artistică sînt decorurile...

„Spectacolul tineresc... a constituit unul din cele mai mari succese de public pe care le-a obținut teatrul nostru în actuala stagiune teatrală...

„Următoarea piesă... a adus colectivului de interpreți și teatrului un meritat succes...

„Prin prezentarea spectacolului... teatrul... își încheie cu succes șirul premierelor din actuala stagiune teatrală...”

„Turneele întreprinse... au constituit pentru noi adevărate succese...”

Succese, succese, succese! Delirul e-n toi, beția a prins într-o horă amețitoare actori, premiere, directori, decoruri, regizori, deplasări și toate celelalte.

Mic, acru și verzui, un aliniat sparge pentru o clipă armonia:

„Rutina, spiritul meșteșugăresc, vedețismul și îngimfarea, superficialitatea, insuficiențele în ce privește cultura artistică și cupoasterea vieții, sînt adversari cu care mai avem uneori de furcă”.

Și totuși, succese! Spirala are un moment bulmac de suspensie, pe urmă, își reia cu avînt traectoria.

Teatrul a fost deseori asemuit unui templu. Dar această simplă metaforă poate duce la concluzia că directorul e un Mare Preot care, la saturnaliile fiecărei stagiuni, aprinde tîmbla suficienței și a laudei de sine?

Metafora singură nu, desigur, dar lectura bilanțului intitulat *La sfîrșitul unei stagiuni teatrale* („Făclia”, Cluj, nr. 3039), din păcate, da...

R. C.

○ seară la revistă...

...ar trebui să se intituleze noul spectacol al Ansamblului de Estradă, pentru că sub titlul mare *O seară la Estradă*, scrie: *revistă* în două acte de T. Mușatescu, I. Berg, I. Nichifor, N. Stroe, Dinu Moiescu.

Cred că genul „estradă” este superior genului „revistă”, însă nu există nici o interdicție să se joace și revistă în Calea Victoriei nr. 174, după cum nimeni nu cred că ar protesta dacă ar vedea cîndva aici și comedii într-un act de sau după Caragiale, Bacalbașa, Ranetti, Brăescu, Monnier, Labiche, Courteline și alții. Revista are, de altfel, o tradiție destul de veche la noi.